

گفت: در وضعیتی که عدم قطعیت اقتصادی و سیاسی شدید است، بهترین راهبرد «فعلا تصمیم نگرفتن» است. وی در ادامه به تحلیل ابعاد این رویکرد و پیامدهای آن برای بنگاه‌های خرد و کلان پرداخت.

سه سناریوی اقتصاد پسا جنگ

عدم قطعیت، مسأله اصلی اقتصاد ایران

محیط‌مافی درباره وضعیت اقتصادی کشور گفت: اقتصاد ایران در شرایطی است که هیچکس واقعا نمی‌داند فردا چه اتفاقی می‌افتد. این عدم قطعیت نه تنها در سطح کلان بلکه در سطح خرد نیز کاملاً محسوس است و مانع تصمیم‌گیری‌های درست و به موقع می‌شود.

وی افزود: وقتی محیط کسب‌وکار و فضای سیاسی بی‌ثبات است، بنگاه‌های کوچک که معمولاً منابع و ابزار لازم برای مقابله با بحران را ندارند، بیشترین آسیب را می‌بینند. وی تصریح کرد: در شرایطی که سناریوهای متعددی از توافق جامع گرفته تا ادامه تنش‌های نظامی و اقتصادی را پیش رو داریم به نظر می‌رسد بهترین کاری که یک فعال اقتصادی فعلاً می‌تواند انجام دهد خودداری از اتخاذ تصمیم‌های کلان و پرریسک است؛ این یعنی ترجیح دادن صبر و تحلیل دقیق‌تر شرایط به جای اقدام‌های ناگهانی و شتابزده. وی یادآور شد: البته این راهبرد به معنای انفعال نیست، بلکه به معنای هوشمندی در مدیریت منابع و انرژی است به این معنا که تا زمانی که وضعیت به وضوح قابل پیش‌بینی نباشد باید از تصمیم‌های بزرگ پرهیز کرد و به دنبال حفظ پایداری نسبی بود.

پیامدهای عدم قطعیت برای اشتغال و سرمایه‌گذاری

محیط‌مافی به پیامدهای منفی این شرایط اشاره و بیان کرد: یکی از اصلی‌ترین پیامدهای این عدم قطعیت، توقف یا کاهش شدید سرمایه‌گذاری‌ها در بخش‌های مختلف اقتصاد است. وقتی بنگاه‌ها از آینده مطمئن نباشند تمایلی به توسعه یا حتی ادامه فعالیت خود ندارند. وی افزود: از سویی دیگر نیروی کار و اشتغال تحت تاثیر قرار می‌گیرد؛ بسیاری از بنگاه‌های کوچک و متوسط که ستون فقرات اقتصاد کشورند، توان مقابله با این شرایط را ندارند و این موضوع می‌تواند به کاهش اشتغال و افزایش آسیب‌های اجتماعی منجر شود.

ضرورت حمایت هدفمند و سیاست‌گذاری هوشمند

محیط‌مافی تأکید کرد: برای عبور از این دوره، پرچالش، لازم است دولت و سیاست‌گذاران با اتخاذ سیاست‌های حمایت‌گرانه و هوشمندانه، از بنگاه‌های کوچک و متوسط حمایت کرده و در عین حال تلاش کنند فضای کسب‌وکار را شفاف‌تر و قابل پیش‌بینی‌تر سازند.

وی خاطرنشان کرد: این کار می‌تواند با تسهیل دسترسی به منابع مالی کاهش بروکراسی و ایجاد امنیت حقوقی برای فعالان اقتصادی محقق شود. بدون چنین تدابیری خطر افزایش رکود تعطیلی بنگاه‌ها و بیکاری بیشتر جدی خواهد بود.

پیامدهای کاهش نیروی کار در بخش‌های اقتصادی مواجه خواهیم شد.

وی به دیدگاه برخی افراد خوشبین مبنی بر جبران کمبود نیروی کار توسط مهاجران اشاره کرد و گفت: البته برخی افراد خوشبین معتقدند که بخشی از این کمبود نیرو از طریق مهاجران جبران خواهد شد؛ به این صورت که نیروی کار مهاجر که به هر حال در کشور بوده، از کشور خارج می‌شود و ممکن است این کمبود جبران شود. من ترجیح می‌دهم در این مورد خوشبین نباشم.

فردیس درباره دلیل این عدم خوش‌بینی توضیح داد: هر نوع خوش‌بینی در این زمینه به این معناست که زندگی برخی را که شاید می‌توانستیم به آنها کمک کنیم، به‌سادگی نادیده می‌گیریم. در واقع، ما به سادگی از کنار مسائلی می‌گذریم که ممکن است بتوانیم برای آنها راه‌حلی پیدا کنیم. حتی اگر نصف آن ۱۰ درصد اشتغال کشور که به‌طور عمده شامل افراد مهاجر است، از کشور خارج شوند، این نمی‌تواند به‌طور کامل جبران‌کننده باشد.

تصمیم‌های پرریسک‌ناپذیر و اهمیت اقتصاد دیجیتال

فردیس به تصمیم‌های پرریسک‌ناپذیر افراد در شرایط عدم قطعیت اشاره کرد و گفت: گاهی افراد کلیدی در شرایط عدم قطعیت تصمیم‌هایی می‌گیرند که دیگر به راحتی قابل برگشت نیست. به طور مثال وقتی یک بنگاه تعطیل می‌شود، در دفعات بعدی به همان راحتی نمی‌توان آن را بازگشایی کرد. چرخه اقتصادی در راحتی برمی‌گردد. برخی افراد وقتی با این نوع عدم قطعیت مواجه می‌شوند، تصمیم‌هایی می‌گیرند که شاید به مهاجرت یا تغییر شغل منجر شود و پس از آن حاضر نیستند به وضعیت قبلی برگردند یا کارهایی که قبلاً انجام می‌دادند را ادامه دهند. وی افزود: بنابراین نباید انتظار داشته باشیم که این پویایی مخرب که باعث شوک‌زد شدن تولید ناخالص داخلی و در نتیجه، کاهش میزان ثروتی که تولید می‌شود، به راحتی قابل جبران باشد. مدت زمان برای بازگشت به شرایط پیشین به مراتب طولانی‌تر از قبل خواهد بود.

رئیس کمیسیون اقتصاد نوآوری و تحول دیجیتال اتاق بازرگانی تهران در مقایسه با اقتصاد سنتی و دیجیتال گفت: اقتصاد متداول ما، که به نوعی سنتی است، به یادگیری حرکت در شرایط چراغ خاموش وابسته است؛ در حالی که نسل‌های جدید به‌ویژه جوان‌ترها تمایل دارند در عرصه‌های اقتصادی به‌طور پرهیاهو و پرسر و صدا عمل کنند. این تفاوت عمده‌ای است که اقتصاد دیجیتال را از اقتصاد سنتی متمایز می‌کند.

بهترین تصمیم در شرایط کنونی اقتصاد ایران چیست؟

کیوان محیط‌مافی کارشناس اقتصادی و فعال حوزه کسب‌وکار در ادامه نشست با تأکید بر اهمیت پرهیز از تصمیم‌های شتاب‌زده و گرفتن تصمیم‌های هوشمندانه،